

**II Міжнародна науково-практична конференція
ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ
СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ**

Так само не варто забувати про спосіб життя окремої людини. Куріння, алкоголізм та ін. шкідливі звички, заняття спортом, здорове харчування та ін. корисні звички, хронічні захворювання, наявність ушкоджень, спадковість – все це фактори, від яких безпосередньо залежить тривалість життя і процес старіння.

У фізіологічному житті виділяється дві чіткі дати: народження і смерть. У соціальному житті немає визначення початку і кінця. Соціальна старість – це певний період соціального життя. Соціальне життя починається з часу становлення людини особистістю, тобто відповідальним і свідомим суб'єктом соціального життя, а її закінчення пов'язується із втратою цих якостей. І не обов'язково закінчення соціального життя повинно збігатися з фізіологічної смертю.

Адже соціальна старість не збігається з фізіологічної старістю. Наприклад, є люди, які, незважаючи на фізичну слабкість, ведуть активне соціальне життя, інші – ще до втрати фізичних сил втрачають особистісну характеристику і практично ведуть спосіб життя рослини.

УДК 378.011.3-051(043.2)

Паленко К.,

Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова, Київ

**ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ
КУЛЬТУРИ СПІЛКУВАННЯ В ІНТЕРНЕТ-МЕРЕЖІ
СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ**

В сучасному світі комп'ютерні та інформаційні системи проникають в усі сфери людського життя та викликають потребу у соціально-психологічних дослідженнях культури спілкування в мережі Інтернет. Процес інформатизації суспільства не може не супроводжуватися затвердженням нової системи цінностей, нових принципів культури спілкування.

Глобальна комп'ютерна мережа привертає студентську молодь не тільки як зручне і майже завжди доступне джерело різноманітних відомостей, але, перш за все, як середовище спілкування, сфера ігрової, творчої та професійної діяльності. Високі темпи розвитку Інтернету, популяризації соціальних мереж, блогів, веб-форумів привели до істотних змін в структурі спілкування сучасної молоді.

Спілкування в мережі відбувається в умовах масової комунікації і має свої особливості на відміну від традиційного прямого спілкування в повсякденному

II Міжнародна науково-практична конференція ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ

життя. Дослідження даних особливостей дає можливість підвищити культуру спілкування студентів вищих навчальних закладів в мережі Інтернет, яка в тому числі займає важливе місце у формуванні комунікативної компетентності майбутніх фахівців. Інтернет-спілкування відкриває нові можливості – відсутність меж та психологічного ризику, конструювання власної ідентичності, зміну способів самопрезентації, зниження чутливості емоційного впливу, сприяння особистісному розвитку, комунікативній відкритості й толерантності, професійного характеру, необхідності дотримання норм мережного етикету та ін.

Традиційно, у широкому розумінні, культура – це сукупність матеріальних, практичних та духовних надбань суспільства. Саме вони відображають рівень його історичного розвитку та втілюють в повсякденній діяльності людини, а також знаходять відображення у соціальних, моральних, естетичних та інших характеристиках.

У вузькому розумінні, культура – це сфера духовного життя суспільства, яка охоплює систему освіти, виховання, творчості, а також включає в себе установи та організації, що забезпечують дані процеси: школи, ВНЗ, музеї, театри, бібліотеки, інші культурні заклади, а також творчі спілки тощо.

Поняттям «культура» позначають рівень вихованості та освіченості особистості, оволодіння нею тією чи іншою сферою знань та діяльності людини. Основою культури є гуманізм та людяність [1].

Видатний соціальний антрополог Дж. Тернер надає таке визначення: «Культура... це складне ціле, що включає в себе знання, вірування, мистецтво, мораль, закони, звичаї та інші здібності й звички, що засвоюються людиною як членом суспільства» [2].

Формування культури спілкування майбутнього спеціаліста – мета сучасної освіти.

Спілкування – це сукупність зв'язків і взаємодій людей, суспільств, суб'єктів (класів, груп, особистостей), у яких відбувається обмін інформацією, досвідом, умінням, навичками, результатами діяльності, взаємовпливами і корекцією поведінки тощо.

В нашому дослідженні ми оперуємо саме таким поєднанням даних понять, яке запропоновано Т. Денишич, тобто як взаємодоповнюючі поняття, які слугують засобом обміну інформації та дають можливості для виникнення певних стосунків між учасниками взаємодії.

Внаслідок з'ясування цілей спілкування визначаються і його функції:

- контактна – установлення контакту з метою отримання й передачі повідомлень, підтримка зв'язку між партнерами;
- інформаційна – обмін повідомленнями, думками, рішеннями;

II Міжнародна науково-практична конференція ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ

- спонукальна – стимуляція активності партнера у виконанні певних дій;
  - координаційна – взаємне орієнтування й узгодження дій у процесі сумісної діяльності;
  - розуміння – об'єктивне сприйняття, розуміння смислу повідомлення, взаєморозуміння;
  - емотивна – емоційна підтримка з боку партнера, очікування зміни власних почуттів, станів за допомогою емоційної підтримки співбесідника;
  - установлення відношень – усвідомлення й закріплення свого соціального, рольового, ділового статусу у міжособистісних зв'язках спільноти;
  - впливу – змінювання стану, поведінки, ціннісних орієнтацій партнера.
- За особливостями мети спілкування, виокремлюються й рівні:
- соціально-рольовий рівень – в залежності від соціальної ролі особистості здійснюються рольові очікування, що й пов'язується з демонстрацією знання правил, норм соціального середовища;
  - діяльнісний рівень – розгортається у межах сумісної діяльності, партнери оцінюються за діловими якостями, спілкування носить дистантний характер;
  - інтимно-особистісний рівень – задоволення потреби у розумінні, психологічній підтримки, виявляє довірчий характер.

Культура спілкування людини пов'язана з глибинними якостями особистості: потребою у спілкуванні, вірою в себе, самооцінкою. Важливим аспектом при розгляді культури спілкування, виступає її комунікативна компетентність, яка є однією з важливих компонентів та впливає на успішність та ефективність майбутньої професійної діяльності студентів вищих навчальних закладів.

Таким чином, із сказаного чітко постає суть культури спілкування, яку частіше розглядають як систему внутрішніх ресурсів, які необхідні для створення ефективної комунікації у певному колі ситуації особистісної взаємодії.

Спілкування в мережі відбувається в умовах масової комунікації і має свої особливості на відміну від традиційного прямого спілкування в повсякденному житті. Культура спілкування людини є важливою складовою загальної культури особистості. Формування культури спілкування студентів в мережі Інтернет виступає сьогодні важливою потребою.

Проблемами формування культури спілкування особистості займалися такі науковці, як О. Арнольдов, Є. Вавілін, Ю. Вишневський, І. Орешников, І. Петрова та ін.

Культура спілкування особистості є мінливою та динамічною. В сучасному інформаційному суспільстві ми можемо спостерігати дану динаміку як ніколи добре, вона обумовлена такими напрямками в розвитку культури спілкування особистості: розширення зв'язків між людьми; поява нових суб'єктів, засобів та

II Міжнародна науково-практична конференція ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ

форм спілкування; підвищення інтерактивності спілкування; зміна в словниковому запасі та структурі мови; переніс навичок спілкування, які набуті в процесі комп'ютерного спілкування, в умови традиційного спілкування особистості.

Формування неформальної та ділової культури спілкування є важливим завданням сучасних вищих навчальних закладів, використовуючи сучасні засоби, враховуючи особливості студентського віку, умови формування та особливості майбутньої професійної діяльності фахівців.

В сучасній мережі Інтернет існує одинадцять основних засобів ділового спілкування: електронна пошта, World Wide Web, FTP, Gopher, WAIS, Telnet, електронні дошки оголошень, мережні новини Usenet або телеконференції, списки розсилання, електронні бази даних, електронна біржа. В Інтернеті можна спілкуватися за допомогою інтерактивних сервісів, тобто посилати адресатові будь-які ділові повідомлення й одержувати на екрані відповідь від співрозмовника за допомогою чатів.

Завдання вищих навчальних закладів надати майбутнім фахівцям чітке розуміння того, що Інтернет – це в першу чергу інструмент пізнання та можливість підтримувати контакти (як формальні, так і неформальні); виховувати культуру Інтернет-спілкування; розкривати переваги та можливості ділового спілкування в мережі Інтернет та сформувати культуру даного виду спілкування як важливого компоненту майбутньої професійної діяльності фахівців.

В процесі створення програми формування культури спілкування в мережі Інтернет, необхідно враховувати особливості студентського віку, такі як: висока пізнавальна активність та мотивація; аналітичне мислення, схильність до міркування, узагальнення, систематизацією сприймання інформації.

Сьогодні в психолого-педагогічній літературі існує велика кількість різноманітних засобів формування культури спілкування особистості, навичок міжособистісного спілкування у студентів вищих навчальних закладів. Важливе місце серед них займають тренінги, які включають застосування особистісно-розвивальних технологій та колективне активне соціальне навчання, програми та спецкурси, реалізовані в процесі вузівського навчання майбутніх фахівців: дискусійні методи; ігрові методи; відео-лекторії; бесіди; інформаційні лекцій-бесіди; проблемно-пошукові методи; метод проектного навчання; індивідуальні домашні завдання тощо.

СПИСОК ВЧИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Буслинський В. А. Філософія [Текст] : навч. посіб. для студ. і асп. вищ. навч. закл. / В. А. Буслинський, П. І. Скрипка, В. Ю. Алексєєв, Л. М. Кусок; За ред. В. А. Буслинського ; Київ. славіст. ун-т. – К. : КСУ, 2002. – 315 с.
2. Тернер Дж. Структура соціологічної теорії / Дж. Тернер. – М. : Прогресс, 1985. – 472 с.

УДК 443.559(043.2)

Паршина А.,
Національний авіаційний університет, Київ

ПРИЧИНИ ПЕРЕДЧАСНОГО СТАРІННЯ ЛЮДЕЙ

Сучасний малорухливий спосіб життя і вплив навколишнього середовища призводять до того, що люди старіють передчасно. Шкідливі звички, неправильне харчування і стреси ще більш прискорюють цей процес. Це неминуче відбивається на тривалості життя. Більш того, з кожним роком межа початку старіння все більше зсувається.

Існує більше 100 різних гіпотез старіння. Більшість з них поступово втратило своє значення. У даний час можна говорити лише про два основні принципових підходи до проблеми старіння: стохастичному і програмному.

Прийнято розрізняти безсимптомні вікові зміни, нездужання, що не дають клінічних проявів, часто спостерігаються у практично здорових літніх і старих людей і хвороби цього віку, мають хронічне існування, іноді з ускладненнями.

Недуги старості мають свою анатомічну основу. У самої старості, в структурних перебудовах тканин, органів лежить причина хвороб цього періоду. Вікові зміни породжує симптоми хвороби, особливо під впливом стресу або гострого захворювання.

Сам процес старіння створює умови для розвитку різних інших патологічних процесів, а його прискорення або гальмування безсумнівно затримало б появу деяких хвороб, таких як інфаркт міокарда і багато видів раку.

Поєднання збалансованого харчування з активним способом життя і відсутністю шкідливих звичок зміцнює імунну систему. Розвиток слабоумства частіше спостерігається у людей малоосвічених, чия робота не назвеш інтелектуальною.